

بررسی وضعیت تولید، مصرف و واردات پنج فرآورده اصلی نفتی انرژی‌زا طی سال‌های ۱۳۶۸-۱۳۸۸

این گزارش خلاصه‌ای از کتاب آمارنامه مصرف فرآورده‌های نفتی انرژی‌زا طی سال‌های ۱۳۶۸-۱۳۸۸ است که توسط شرکت ملی پالایش و پخش فرآورده‌های نفتی ایران در پاییز ۱۳۸۹ منتشر شده و مرکز پژوهش‌ها جهت اطلاع نمایندگان محترم آن را تهیه کرده است.

کد موضوعی: ۳۱۰

شماره مسلسل: ۱۰۷۵۳

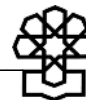
فروردین‌ماه ۱۳۹۰

دفتر: مطالعات انرژی، صنعت و معدن

به نام خدا

فهرست مطالب

۱	چکیده
۱	مقدمه
۳	تولید، مصرف و واردات گاز مایع
۴	مصرف بنزین موتور
۴	واردات بنزین موتور
۵	مصرف نفت سفید
۶	مصرف نفت گاز
۶	واردات نفت گاز
۷	مصرف، تولید و صادرات نفت کوره
۹	یارانه بنزین در استان‌های مختلف
۱۰	یارانه نفت سفید در استان‌های مختلف
۱۱	یارانه نفت گاز در استان‌های مختلف
۱۲	یارانه نفت کوره در استان‌های مختلف
۱۳	جایگزینی گاز طبیعی به جای بنزین
۱۴	تعداد جایگاه‌های عرضه‌کننده گاز طبیعی (CNG)
۱۵	منابع و مآخذ

بررسی وضعیت تولید، مصرف و واردات پنج فرآورده اصلی نفتی انرژی‌زا طی سال‌های ۱۳۶۸-۱۳۸۸

چکیده

مصرف فرآورده‌های نفتی تابع متغیرهای گوناگونی است و اعمال تغییرات در هرکدام از این متغیرها باعث می‌شود که مصرف آن افزایش یا کاهش یابد. در سال‌های ۱۳۶۸-۱۳۸۸ به دلیل تغییرات اعمال شده در متغیرهای اثرگذار بر مصرف پنج فرآورده عمده نفتی باعث شد که میزان مصرف فرآورده‌های مورد نظر دچار نوساناتی شود. در این میان مؤثرترین سیاست که بر مصرف برخی از این فرآورده‌ها نظیر بنزین تأثیر داشته است، اعمال سیاست کارت هوشمند سوخت و سهمیه‌بندی آن بوده است که از سال ۱۳۸۶ اجرا شده است. جزئیات بیشتر مربوط به میزان مصرف هریک از حامل‌های انرژی پنج‌گانه اصلی، یارانه مصرفی استان‌ها، تعداد جایگاه‌های CNG راه‌اندازی شده در این گزارش مورد توجه قرار گرفته است.

مقدمه

این گزارش خلاصه‌ای از کتاب آمارنامه مصرف فرآورده‌های نفتی انرژی‌زاست که به وضعیت تولید، مصرف و واردات پنج فرآورده اصلی انرژی‌زا طی سال‌های ۱۳۶۸-۱۳۸۸ (برنامه اول تا چهارم توسعه) پرداخته است. همچنین در این گزارش رتبه‌بندی استان‌های کشور براساس مجموع یارانه چهار فرآورده اصلی در سال ۱۳۸۸ و روند تغییرات درصد سهم مصرف هریک از فرآورده‌های نفتی انرژی‌زا و گاز طبیعی مورد بررسی قرار گرفته که نشان می‌دهد، مصرف گاز طبیعی روند رو به رشدی داشته و همچنین تعداد جایگاه‌های مذکور از سال ۱۳۸۳ رشد صعودی داشته است.

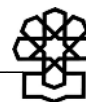
جدول ۱. بررسی وضعیت تولید، مصرف، واردات پنج فرآورده اصلی طی سالهای ۱۳۶۸-۱۳۸۸ (ارقام: گاز مایع تن در روز، مابقی میلیون لیتر در روز)

سال	گاز مایع			بنزین			نفت سفید			نفت گاز			نفت کوره		
	واردات*	تولید	مصرف	واردات	تولید	مصرف	واردات	تولید	مصرف	واردات	تولید	مصرف	صادرات**	تولید	مصرف
۱۳۶۸	۲۵۱	۲,۷۴۵	۳,۷۹۴	۱/۷	۱۹/۲	۲۴	۶/۵	۱۸/۶	۴۸/۵	۱۲/۷	۳۴/۹	۴۱/۷	۷/۴۵	۳۳/۶	۳۳/۶
۱۳۶۹	۵۹	۲,۷۹۴	۳,۷۸۰	۰/۹	۲۰	۲۲/۷	۶	۱۶/۶	۵۱/۳	۱۲/۸	۳۷/۷	۴۳/۲	۹/۳۶	۳۴/۲	۳۴/۲
۱۳۷۰	۰	۳,۰۷۳	۴,۰۰۲	۱/۷	۲۳/۱	۲۳/۷	۵/۷	۱۹/۷	۵۵	۱۱/۹	۴۳/۵	۵۰/۹	۱۲/۹	۳۶/۴	۳۶/۴
۱۳۷۱	۰	۳,۰۱۴۳	۴,۵۳۹	۲/۹	۲۳/۱	۲۸/۷	۸	۲۱/۲	۵۷/۲	۱۶/۳	۳۹/۹	۵۰/۴	۱۴/۵	۳۶/۹	۳۶/۹
۱۳۷۲	۰	۳,۵۳۶	۴,۶۵۲	۴/۳	۲۵/۲	۲۹/۷	۶/۵	۲۳/۸	۶۰/۲	۱۳/۹	۴۶/۳	۵۶/۳	۱۸/۹	۳۹	۳۹
۱۳۷۳	۸۷۵	۳,۹۸۷	۴,۷۳۲	۱/۹	۲۸/۸	۲۹/۷	۵/۹	۲۵/۱	۶۲	۱۰/۴	۵۳	۶۰/۲	۲۱/۳۸	۴۲	۴۲
۱۳۷۴	۱۰۲۱	۴,۰۷۹	۴,۸۶۲	۳/۴	۲۸/۶	۲۸/۷	۵/۲	۲۳/۷	۵۹/۸	۳/۸	۵۵/۲	۶۴/۸	۲۵/۱	۴۰/۶	۴۰/۶
۱۳۷۵	۱۰۲۱	۴,۰۷۹	۴,۸۳۷	۲/۷	۲۸/۳	۳۰/۵	۵/۴	۲۵/۲	۶۲/۵	۴/۱	۵۷/۶	۶۹/۵	۲۶/۱۵	۴۲/۸	۴۲/۸
۱۳۷۶	۱۰۰۴	۴,۰۱۴۹	۵,۰۲۰۵	۵/۸	۲۹/۳	۲۸/۷	۳/۷	۲۵/۷	۶۴/۲	۱/۳	۶۱/۷	۷۶/۷	۳۴/۹	۴۴/۱	۴۴/۱
۱۳۷۷	۹۵۶	۴,۳۱۵	۵,۰۳۱۵	۳/۸	۳۳/۲	۲۷/۳	۰	۲۸/۷	۶۳/۸	۰	۶۴/۷	۷۹	۴۳/۳	۳۷/۳	۳۷/۳
۱۳۷۸	۱۰۷۴	۴,۵۹۲	۵,۶۷۸	۳/۴	۳۶	۲۶	۰	۲۸/۶	۶۳/۱	۰	۶۹/۵	۸۴/۲	۴۸/۶۶	۳۶/۱	۳۶/۱
۱۳۷۹	۱۶۳۲	۴,۶۰۷	۶,۰۳۱	۵/۳	۳۶/۳	۲۵/۷	۰	۲۶/۷	۶۶/۷	۰	۶۹/۹	۸۲/۲	۴۳/۸۷	۳۹/۵	۳۹/۵
۱۳۸۰	۱۶۹۱	۴,۵۴۳	۶,۰۳۲۴	۷/۸	۳۷/۱	۲۴/۵	۰	۲۷/۲	۶۹/۱	۰	۷۰/۸	۸۰/۲	۳۹/۱۶	۴۱/۷	۴۱/۷
۱۳۸۱	۱۷۳۳	۴,۷۸۲	۶,۶۱۲	۱/۴	۳۸/۵	۲۳/۸	۰	۲۴/۸	۷۰/۸	۰	۷۱/۸	۸۰/۲	۴۴/۲۲	۳۹/۶	۳۹/۶
۱۳۸۲	۱۸۱۹	۴,۶۹۱	۶,۵۳۷	۳/۸/۷	۵۶/۳	۲۱/۶	۰	۲۴/۷	۷۲	۰	۷۳/۲	۷۷/۱	۴۰/۸۹	۳۷/۳	۳۷/۳
۱۳۸۳	۱۶۸۵	۴,۵۰۹	۶,۰۳۷۶	۲۲/۷	۴۱/۴	۲۱/۴	۰	۲۴/۷	۷۵	۰	۷۷	۷۵/۷	۳۷/۲۷	۳۷/۶	۳۷/۶
۱۳۸۴	۱۵۷۱	۴,۳۹۱	۶,۰۱۱۱	۲۴/۸	۴۲/۴	۲۰/۵	۰	۲۲/۹	۷۹/۴	۰	۷۹/۱	۷۶/۲	۳۶/۸۷	۴۰/۷	۴۰/۷
۱۳۸۵	۲۱۱۲	۴,۵۴۴	۶,۰۱۰۴	۲۷/۵	۴۴/۷	۱۹/۷	۰	۲۰/۱	۸۶/۲	۵/۱	۸۰/۴	۷۶/۴	۳۸/۸۶	۴۲/۸	۴۲/۸
۱۳۸۶	۱۷۶۵	۴,۴۷۰	۶,۰۱۲۰	۱۹	۴۵	۲۰/۲	۰	۲۱/۷	۸۹/۷	۸	۸۱/۵	۷۳	۲۷/۹۹	۴۵/۳	۴۵/۳
۱۳۸۷	۱۷۹۰	۴,۵۲۰	۶,۰۱۰۰	۲۰/۶	۴۴/۵	۱۸/۴	۰	۲۱	۹۲/۵	۱۰/۱	۸۴/۹	۷۷/۱	۲۴/۹۵	۴۷/۲	۴۷/۲
۱۳۸۸	-	۴,۶۴۸	۶,۸۱۵	۲۰/۹۷	۴۴/۷	۱۷/۸	۰	۱۸/۵	۹۲/۸	۶/۴	۸۸/۷	۷۶	-	۴۵	۴۵

مأخذ: شرکت ملی پخش فرآورده‌های نفتی، آمارنامه مصرف فرآورده‌های نفتی انرژی‌زا، ۱۳۸۸.

* ارقام مربوط به این ستون از ترازنامه‌های انرژی و هیدروکربوری استخراج شده است.

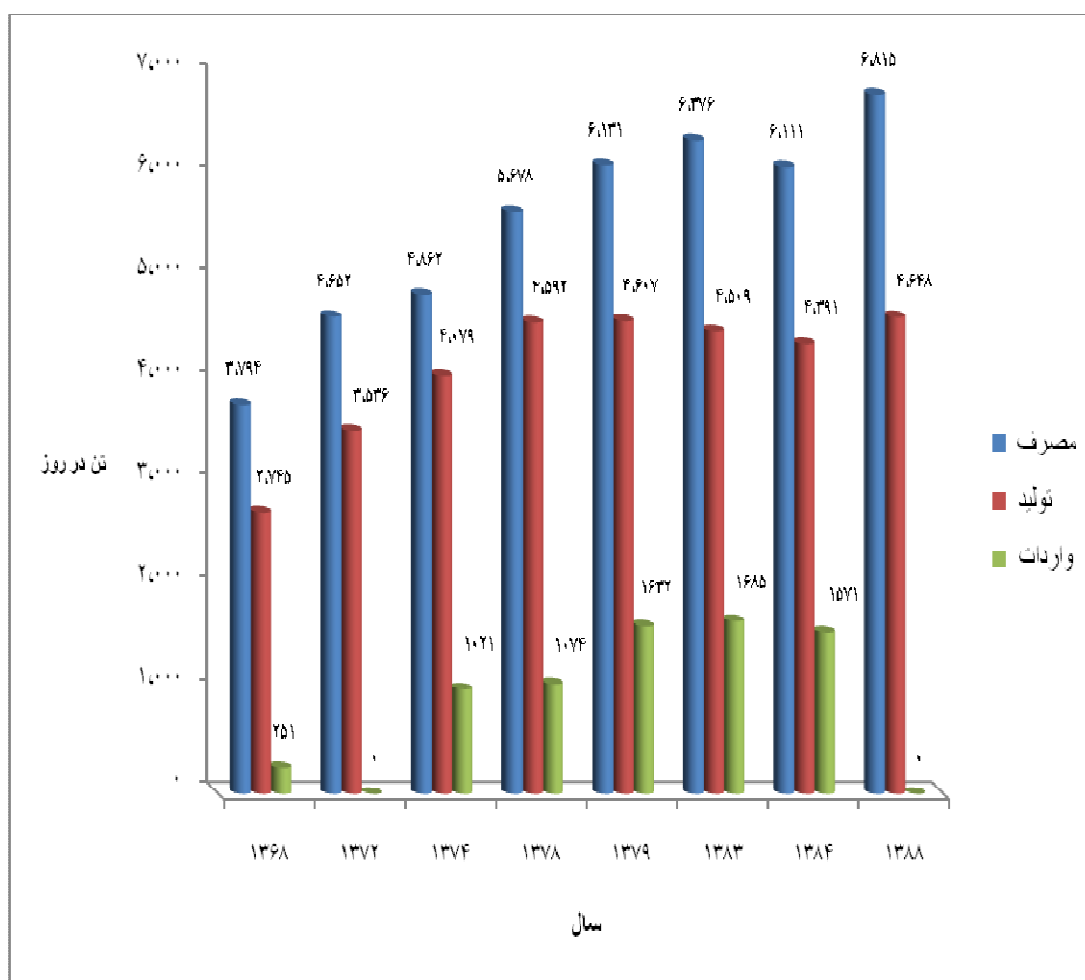
** طی سال‌های ۱۳۶۸ تا ۱۳۸۸ مازاد نفت‌کوره داشته‌ایم که در این ستون به جای واردات، صادرات نفت‌کوره که از ترازنامه انرژی استخراج شده آمده است.

تولید، مصرف و واردات گاز مایع

همان‌طوری که در نمودار ۱ آمده است مصرف گاز مایع در سال ۱۳۶۸ حدود ۳,۷۹۴ تن در روز بوده است که در سال ۱۳۸۸ به ۶,۸۱۵ تن در روز رسیده و نسبت به سال ۱۳۶۸ تقریباً ۸۰ درصد رشد داشته است. همچنین تولید گاز مایع در سال ۱۳۶۸ حدود ۲,۷۴۵ تن در روز بوده است و در سال ۱۳۸۸ به ۴,۶۴۸ تن در روز رسیده است که نرخ رشد آن در سال ۱۳۸۸ نسبت به سال ۱۳۶۸ تقریباً ۶۹ درصد بوده است. میزان واردات گاز مایع نیز در طول سال‌های برنامه روند رو به رشدی داشته است.

نمودار ۱. مقایسه تولید، مصرف و واردات گاز مایع طی سال‌های شروع و پایان برنامه اول تا چهارم اقتصادی

مأخذ: شرکت ملی پخش فرآورده‌های نفتی، آمارنامه مصرف فرآورده‌های نفتی انرژی‌زا، ۱۳۸۸ و ترازنامه‌های انرژی و هیدروکربوری.

توضیح: اطلاعات مربوط به سال‌های ۱۳۷۲ و ۱۳۸۸ در دسترس نبود.

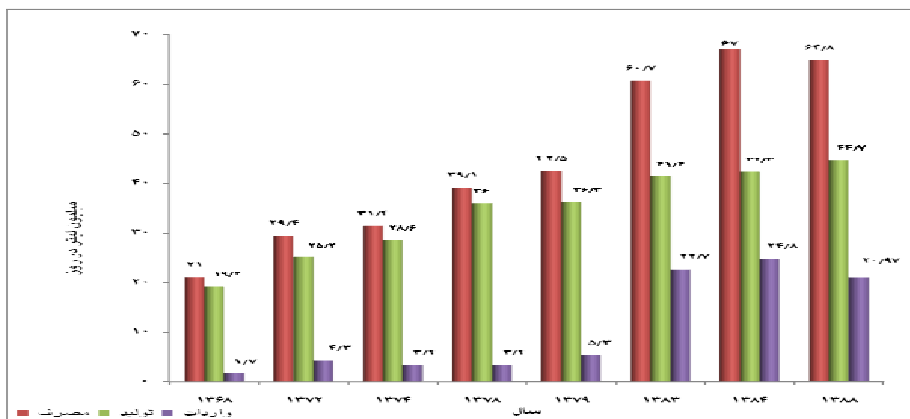
مصرف بنزین موتور

«مصرف بنزین موتور در سال ۱۳۸۸ به ۶۴/۸ میلیون لیتر (۶۲/۱ میلیون لیتر بنزین معمولی و ۲/۷ میلیون لیتر بنزین سوپر) در روز رسید که نسبت به سال قبل ۳/۳ درصد کاهش نشان می‌دهد. کاهش سهمیه بنزین موتور و جایگزینی CNG به جای بنزین موتور به میزان ۹/۳ میلیون مترمکعب در روز در سال ۱۳۸۸ علت اصلی این کاهش بوده است. متوسط مصرف روزانه هر خودرو با احتساب مصرف هر ۳/۵ موتورسیکلت معادل یک خودرو در این سال ۵ لیتر بوده است. همچنین در این سال سرانه مصرف بنزین موتور به ازای هر نفر به سطح ۳۳۰ لیتر رسید»^۱.

واردات بنزین موتور

«واردات بنزین موتور در سال ۱۳۸۸ به سطح ۲۱ میلیون لیتر در روز رسید که نسبت به سال قبل از آن (۲۰/۶ میلیون لیتر در روز) و به میزان ۱/۹ درصد رشد داشته است. دلیل اصلی افزایش واردات این فرآورده با توجه به روند ثابت تولید پالایشگاه‌های کشور و کاهش مصرف بنزین موتور در سال مذکور، بالا بردن موجودی انبارهای نفت برای مقابله با بحران‌های احتمالی بوده است. از این میزان حدود ۷۲۰ هزار لیتر آن از بنادر شمالی (نوشهر و نکا) و مابقی آن از بنادر جنوبی (بندرعباس و ماهشهر) وارد گردیده است. در این سال بالغ بر ۷/۷ میلیارد لیتر بنزین موتور به ارزش تقریبی ۳/۵ میلیارد دلار وارد کشور شد که بدین ترتیب حدود ۳۲/۴ درصد بنزین موتور مورد نیاز کشور از طریق واردات تأمین شده است»^۲.

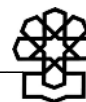
نمودار ۲. مقایسه تولید، مصرف و واردات بنزین طی سال‌های شروع و پایان برنامه اول تا چهارم اقتصادی

مأخذ: شرکت ملی پخش فرآورده‌های نفتی، آمارنامه مصرف فرآورده‌های نفتی انرژی‌زا، ۱۳۸۸.

۱. شرکت ملی پخش فرآورده‌های نفتی، آمارنامه مصرف فرآورده‌های نفتی انرژی‌زا، ۱۳۸۸.

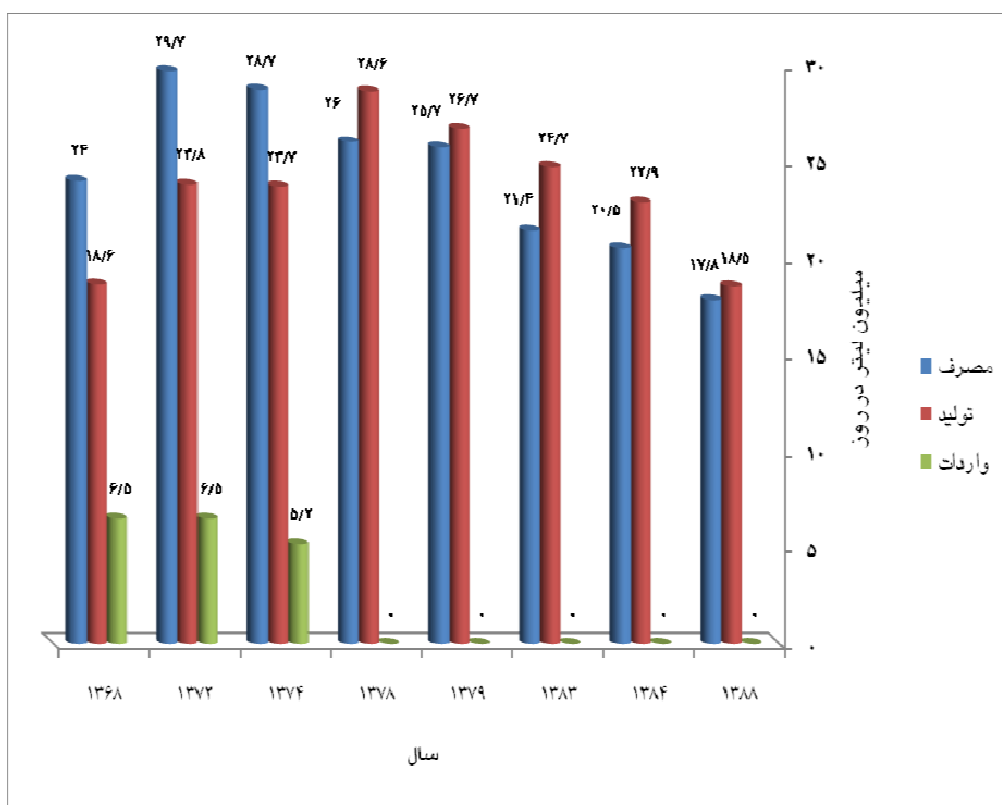
۲. همان.

مصرف نفت سفید

«مصرف نفت سفید در سال ۱۳۸۸ به سطح ۱۷/۸ میلیون لیتر در روز رسید که نسبت به سال قبل ۳/۳ درصد کاهش داشته است. علت کاهش مصرف این فرآورده توسعه هرچه بیشتر شبکه گازرسانی و همچنین زمستان معتدل سال ۱۳۸۸ بوده است. در بین استان‌های کشور بیشترین مصرف این فرآورده به ترتیب به استان‌های آذربایجان غربی، خراسان رضوی و گیلان اختصاص داشته است. نفت سفید در بخش‌های مختلف از قبیل صنایع، ارتش، اصناف، خانگی و ادارات به مصرف می‌رسد که حدود ۹۶ درصد آن در سال ۱۳۸۸ در بخش خانگی و مابقی در سایر بخش‌ها به مصرف رسید»^۱.

نمودار ۳. مقایسه تولید، مصرف و واردات نفت سفید طی سال‌های شروع و پایان برنامه اول تا چهارم اقتصادی

مأخذ: همان.

مصرف نفت گاز

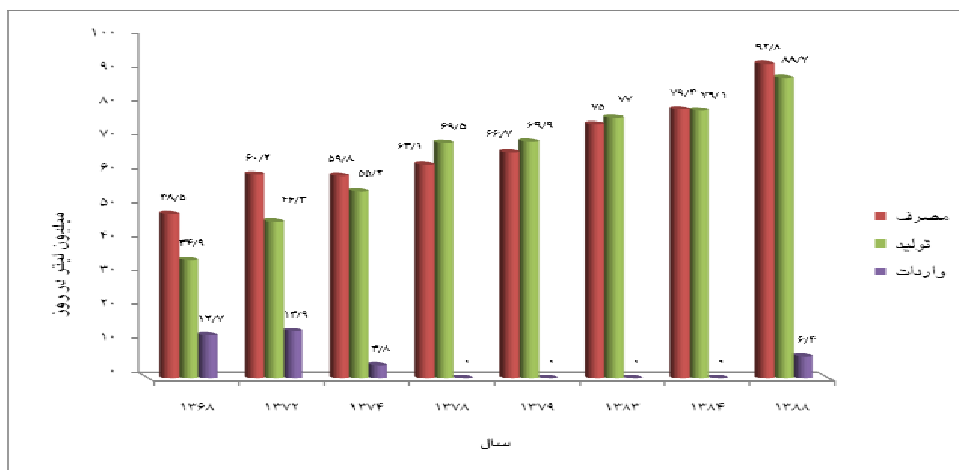
«مصرف نفت گاز در سال ۱۳۸۸ به میزان ۹۲/۸ میلیون لیتر در روز رسید که نسبت به سال قبل ۰/۳ درصد رشد داشت. در بین استان‌های کشور بیشترین مصرف به استان تهران با سهم ۱۰/۷ درصد تعلق داشته است.

نفت‌گاز به‌لحاظ داشتن قابلیت مصرف در بخش‌های مختلف، دارای تنوع مصرف بیشتری نسبت به سایر فرآورده‌هاست. در این سال، ۵۳ درصد نفت‌گاز در بخش حمل‌ونقل، ۱۷ درصد در بخش نیروگاهی، ۱۳ درصد در بخش کشاورزی، ۹ درصد در صنایع و مابقی در سایر بخش‌ها به مصرف رسیده است.^۱

واردات نفت گاز

«در سال ۱۳۸۸ میزان واردات نفت‌گاز با احتساب برداشت روزانه ۱/۵۳ میلیون لیتر Heavy-End از مجتمع‌های پتروشیمی به سطح ۶/۴۱ میلیون لیتر در روز رسید به سال گذشته ۳۷ درصد کاهش داشته است. از این میزان ۲۶۰ هزار لیتر از بنادر نوشهر و نکا و مابقی از بنادر جنوبی وارد شده است. در این سال جمعاً ۲/۳ میلیارد لیتر نفت‌گاز وارد کشور شد که معادل با ۹/۶ درصد از مصرف کل کشور بوده است.^۲

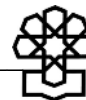
نمودار ۴. مقایسه تولید، مصرف و واردات نفت‌گاز طی سال‌های شروع و پایان برنامه اول تا چهارم اقتصادی

مأخذ: همان.

۱. همان.

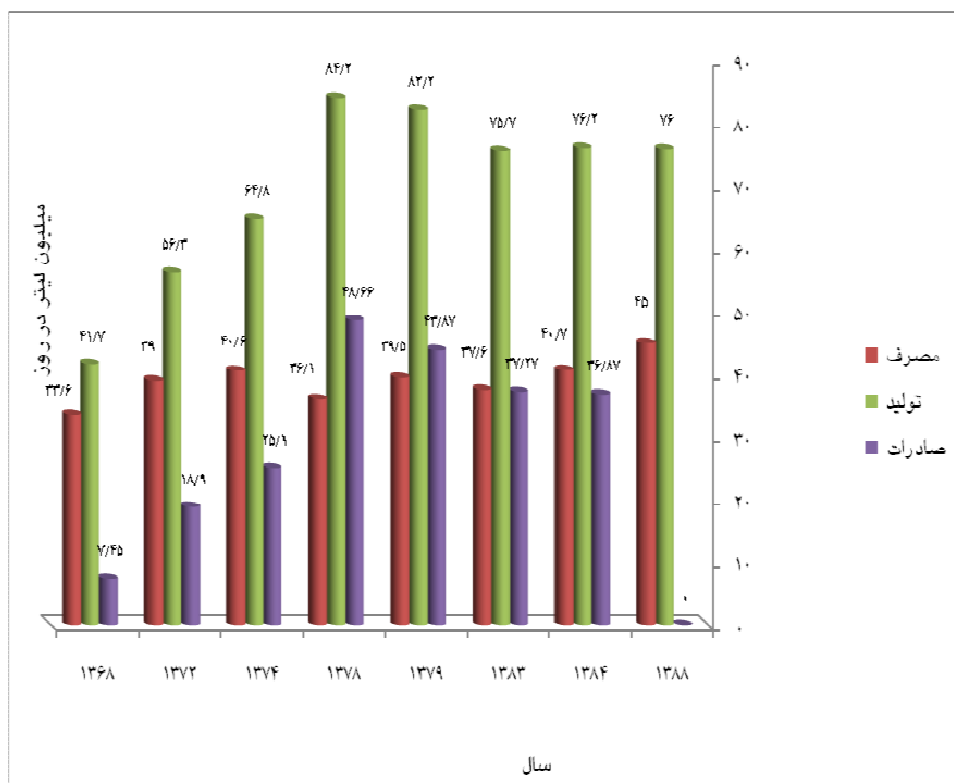
۲. همان.

مصرف، تولید و صادرات نفت کوره

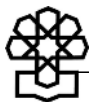
مصرف نفت کوره در سال ۱۳۶۸ معادل ۳۳/۶ میلیون لیتر در روز بوده که این میزان در سال ۱۳۸۸ به ۴۵ میلیون لیتر در روز رسیده که نشان‌دهنده رشد تقریبی ۳۴ درصدی است. همچنین تولید نفت کوره در سال ۱۳۶۸ معادل ۴۱/۷ میلیون لیتر در روز بوده و در سال ۱۳۸۸ به ۷۶ میلیون لیتر در روز رسید که نسبت به سال ۱۳۶۸ تقریباً ۸۲ درصد رشد داشته است. همان‌طوری که در جدول ۱ و نمودار ۵ آمده است به دلیل مازاد نفت کوره طی سال‌های اول تا چهارم برنامه به‌جای واردات در این بخش، صادرات داشته‌ایم و میزان صادرات از ۷/۴۵ میلیون لیتر در سال ۱۳۶۸ به ۳۶/۸۷ میلیون لیتر در سال ۱۳۸۷ رسیده است. صادرات نفت کوره در سال ۱۳۸۸ نسبت به سال ۱۳۶۸ تقریباً ۳۹۵ درصد داشته است.

نمودار ۵. مقایسه تولید، مصرف و صادرات نفت کوره طی سال‌های شروع و پایان برنامه اول تا چهارم اقتصادی

مآخذ: شرکت ملی پخش فرآورده‌های نفتی، آمارنامه مصرف فرآورده‌های نفتی انرژی‌زا، ۱۳۸۸ و ترازنامه‌های انرژی و هیدروکربوری.

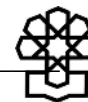
توضیح: اطلاعات مربوط به صادرات نفت کوره در سال ۱۳۸۸ در دسترس نبود.

جدول ۲. رتبه‌بندی استان‌های کشور براساس مجموع یارانه چهار فرآورده عمده در سال ۱۳۸۸

رتبه	نام استان	میزان یارانه (میلیارد ریال)				جمع
		بنزین موتور	نفت سفید	نفت گاز	نفت کوره	
۱	تهران	۱۷,۲۵۸	۷۸۱	۱۳,۸۶۰	۳,۰۸۶	۳۴,۹۸۵
۲	اصفهان	۵,۷۱۹	۷۶۶	۱۱,۸۷۵	۹,۰۴۹	۲۷,۴۰۹
۳	خراسان رضوی	۵,۱۲۸	۲,۲۶۰	۷,۵۷۰	۲,۱۴۰	۱۷,۰۹۸
۴	فارس	۵,۰۱۲	۱,۲۰۱	۸,۰۷۷	۱,۳۱۰	۱۵,۶۰۰
۵	خوزستان	۳,۹۵۱	۳۰۳	۹,۶۷۰	۱,۵۸۰	۱۵,۵۰۴
۶	سیستان و بلوچستان	۲,۳۲۴	۱,۳۳۷	۸,۱۳۸	۲,۲۴۶	۱۴,۰۴۵
۷	مازندران	۳,۹۳۳	۱,۳۶۰	۴,۲۰۰	۳,۵۲۴	۱۳,۰۱۷
۸	آذربایجان شرقی	۳,۰۹۲	۹۴۴	۳,۸۲۸	۴,۹۲۳	۱۲,۷۸۷
۹	کرمان	۳,۰۲۲	۷۷۱	۶,۹۵۸	۱,۵۹۷	۱۲,۳۴۸
۱۰	آذربایجان غربی	۲,۵۵۱	۳,۰۲۹	۴,۸۴۳	۱,۱۳۱	۱۱,۵۵۴
۱۱	قزوین	۱,۳۳۶	۵۱۰	۳,۹۴۰	۴,۷۷۳	۱۰,۵۵۹
۱۲	هرمزگان	۱,۷۶۰	۸۳	۵,۳۵۳	۲,۵۹۶	۹,۷۹۲
۱۳	مرکزی	۱,۴۶۶	۴۲۶	۴,۴۶۲	۳,۳۸۴	۹,۷۳۸
۱۴	یزد	۱,۴۲۴	۴۲۵	۴,۷۵۷	۱,۹۳۷	۸,۵۴۳
۱۵	کرمانشاه	۱,۵۸۱	۱,۱۸۶	۲,۵۸۴	۲,۶۳۲	۷,۹۸۳
۱۶	گیلان	۲,۷۸۷	۱,۴۷۰	۳,۲۱۶	۴۱	۷,۵۱۴
۱۷	همدان	۱,۳۸۴	۶۴۸	۲,۴۲۰	۲,۵۸۰	۷,۰۳۲
۱۸	بوشهر	۱,۱۹۶	۱۳۲	۳,۲۰۵	۶۵۴	۵,۱۸۷
۱۹	کردستان	۱,۲۱۰	۱,۴۳۱	۲,۴۰۰	۱۱۰	۵,۱۵۱
۲۰	لرستان	۱,۱۹۴	۸۷۳	۲,۲۷۳	۳۲۹	۴,۶۶۹
۲۱	قم	۱,۲۴۴	۸۱	۲,۴۶۹	۷۳۹	۴,۵۳۳
۲۲	گلستان	۱,۳۰۶	۵۱۶	۲,۰۳۳	۲۴۹	۴,۱۰۴
۲۳	خراسان جنوبی	۶۳۹	۸۶۳	۱,۸۹۹	۶۳۸	۴,۰۳۹
۲۴	اردبیل	۱,۰۲۵	۶۸۶	۲,۰۹۸	۱۰۶	۳,۹۱۵
۲۵	سمنان	۸۳۰	۱۴۹	۲,۲۱۶	۵۸۴	۳,۷۷۹
۲۶	زنجان	۹۲۳	۶۸۲	۱,۷۰۸	۳۵۵	۳,۶۶۸
۲۷	خراسان شمالی	۵۶۸	۵۲۴	۱,۰۰۸	۱۷۰	۲,۲۷۰
۲۸	چهارمحال و بختیاری	۷۳۷	۲۷۴	۹۷۴	۶۹	۲,۰۵۴
۲۹	ایلام	۴۸۱	۳۹۰	۸۳۵	۲۸۵	۱,۹۹۱
۳۰	کهگیلویه و بویراحمد	۵۵۳	۲۲۸	۵۵۵	۲۹	۱,۳۶۵
	جمع	۷۵,۶۳۴	۲۴,۳۲۹	۱۲۹,۴۲۴	۵۲,۸۴۶	۲۸۲,۲۳۳

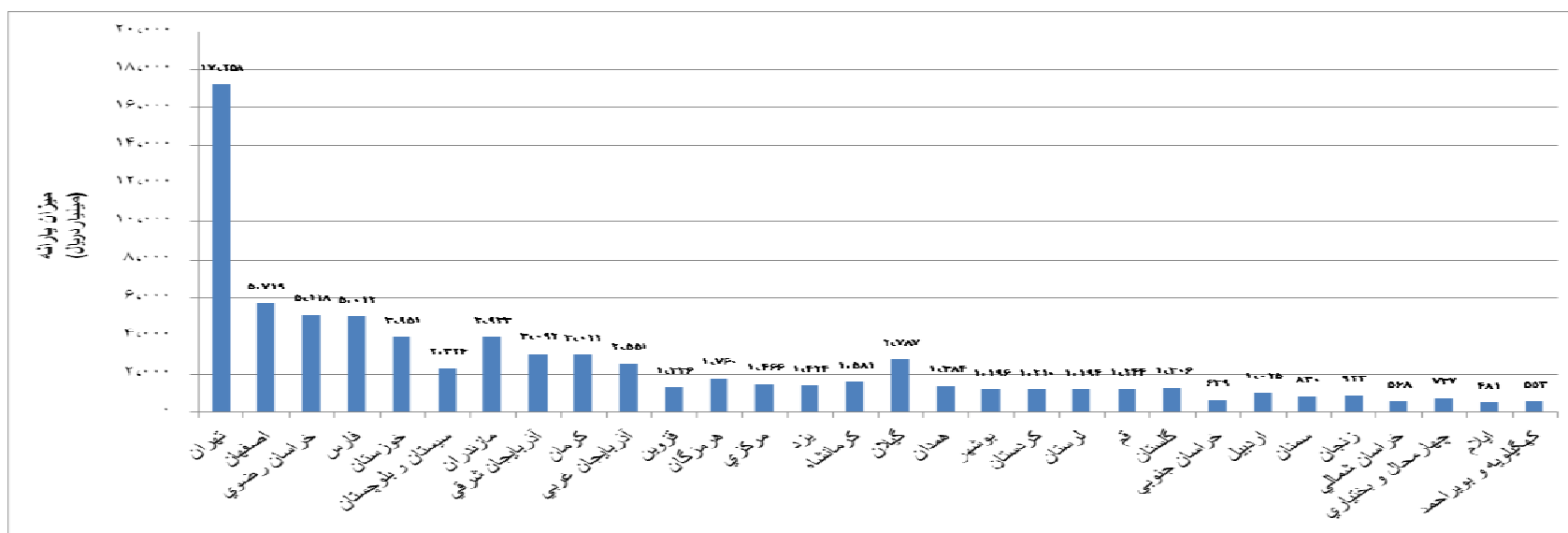
مأخذ: همان.

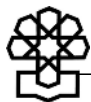

یارانه بنزین در استان‌های مختلف

همان‌طوری که در نمودار آمده است بیشترین یارانه بنزین موتور در سال ۱۳۸۸ به استان تهران تعلق گرفته که میزان آن ۱۷,۲۵۸ میلیارد ریال می‌باشد، مجموع کل یارانه در این بخش ۷۵,۶۳۴ میلیارد ریال است و سهم تهران از کل یارانه‌ها در این بخش ۲۲/۸۲ می‌باشد، بعد از استان تهران استان اصفهان با ۵,۷۱۹ میلیارد ریال و خراسان رضوی با ۵,۱۲۸ میلیارد ریال به‌ترتیب با ۷/۵۶ و ۶/۷۸ درصد در رتبه دوم و سوم قرار دارند. کمترین سهم مربوط به کهگیلویه و بویراحمد است که سهم این شهر از دریافت کل یارانه ۰/۷۳ درصد می‌باشد.

نمودار ۶. رتبه‌بندی استان‌های کشور براساس یارانه بنزین موتور در سال ۱۳۸۸

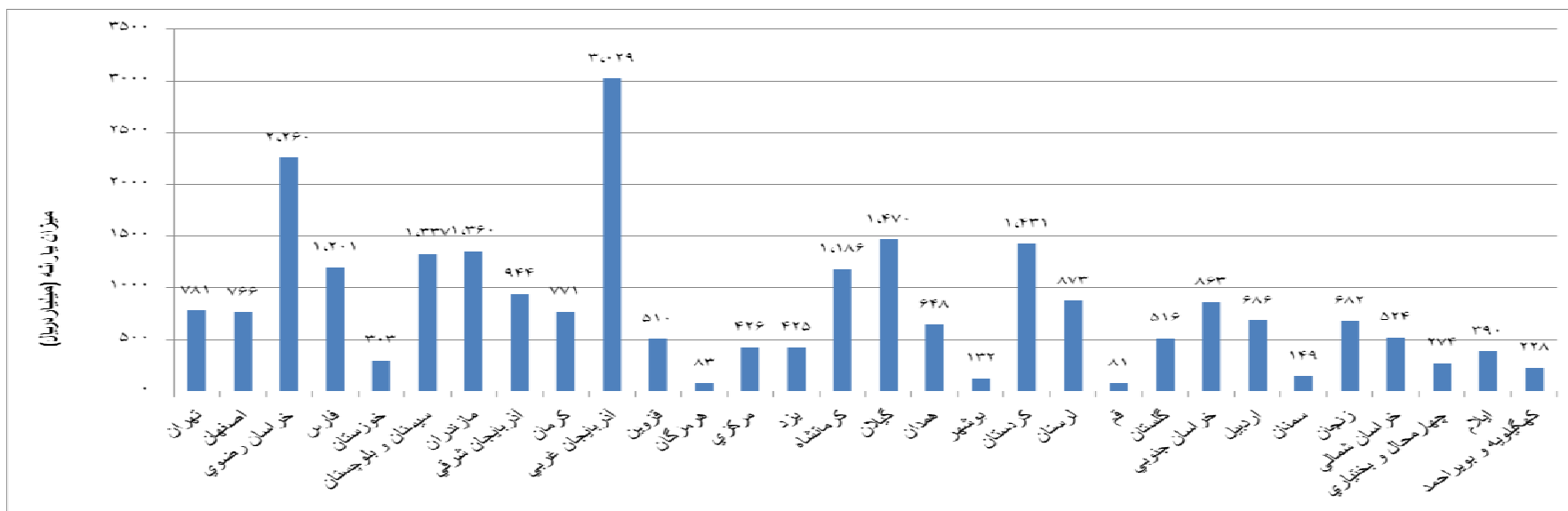

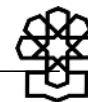

یارانه نفت سفید در استان‌های مختلف

بیشترین یارانه مربوط به نفت سفید در سال ۱۳۸۸ به استان آذربایجان غربی تعلق گرفته که به میزان ۳,۰۲۹ میلیارد ریال می‌باشد، مجموع کل یارانه‌ها در این بخش ۲۴,۳۲۹ میلیارد ریال می‌باشد و سهم آذربایجان غربی از کل یارانه‌ها در این بخش معادل ۱۲/۴۵ درصد می‌باشد. بعد از استان آذربایجان، استان خراسان رضوی با ۲,۲۶۰ میلیارد ریال و گیلان با ۱,۴۷۰ میلیارد ریال به ترتیب با ۹/۲۹ و ۶/۰۴ درصد در رتبه دوم و سوم قرار دارند. کمترین میزان دریافت یارانه‌ها در این بخش مربوط به قم به میزان ۸۱ میلیارد ریال است که سهم آن از کل یارانه ۰/۳۳ درصد می‌باشد.

نمودار ۷. رتبه‌بندی استان‌های کشور براساس یارانه نفت سفید در سال ۱۳۸۸

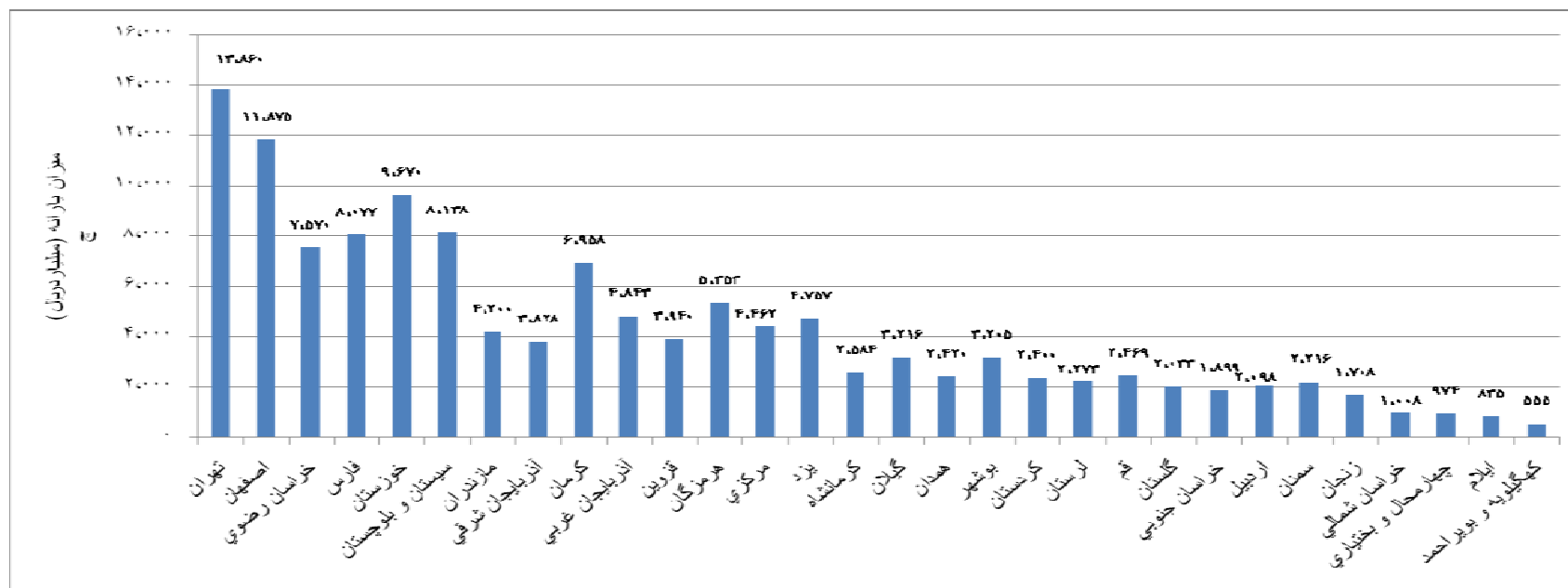

یارانه نفت‌گاز در استان‌های مختلف

بیشترین یارانه مربوط به نفت‌گاز در سال ۱۳۸۸ به استان تهران تعلق گرفته است که به میزان ۱۳,۸۶۰ میلیارد ریال می‌باشد. مجموع کل یارانه‌ها در این بخش ۱۲۹,۴۲۴ میلیارد ریال است و سهم آذربایجان غربی از کل یارانه‌ها در این بخش ۱۰/۷۱ می‌باشد، بعد از استان تهران استان اصفهان با ۱۱,۸۷۵ میلیارد ریال و خوزستان با ۹,۶۷۰ میلیارد ریال می‌باشد که به ترتیب ۹/۱۸ و ۷/۴۷ درصد در رتبه دوم و سوم قرار دارند. کمترین میزان دریافت یارانه‌ها در این بخش مربوطه به استان کهگیلویه و بویراحمد است که سهم آن از کل یارانه‌ها ۰/۴۳ درصد می‌باشد.

نمودار ۸. رتبه‌بندی استان‌های کشور براساس یارانه نفت‌گاز در سال ۱۳۸۸

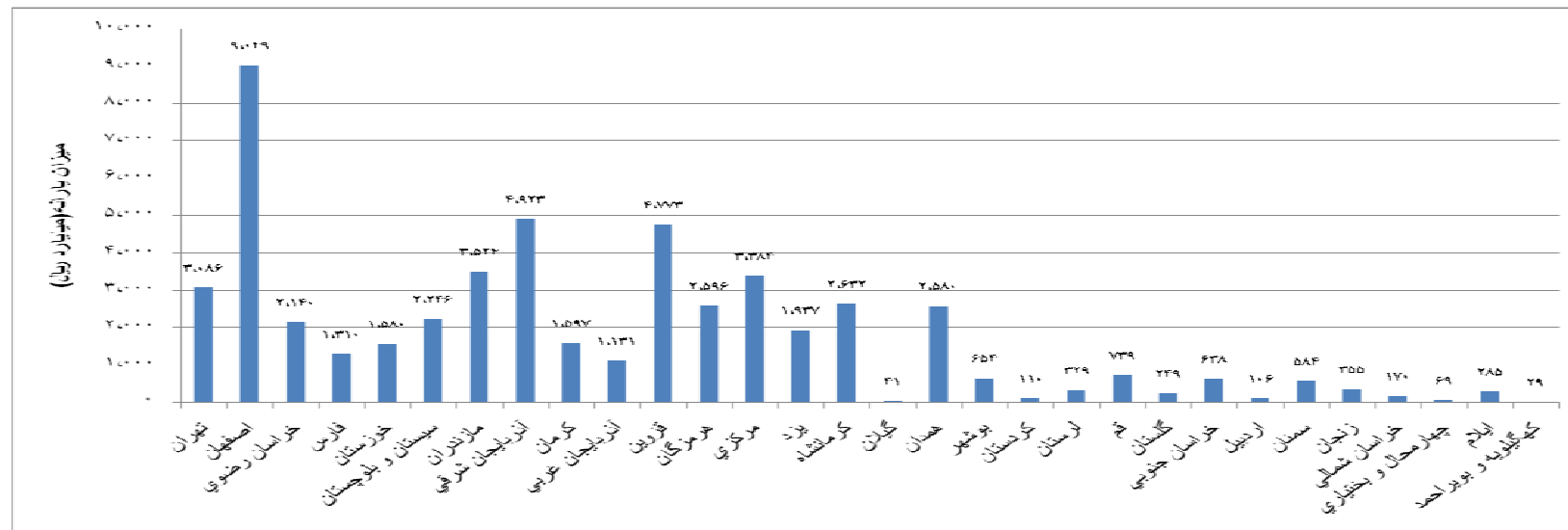

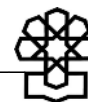

یارانه نفت‌کوره در استان‌های مختلف

بیشترین یارانه مربوط به نفت‌کوره در سال ۱۳۸۸ به استان اصفهان تعلق گرفته است که به میزان ۹,۰۴۹ میلیارد ریال می‌باشد. مجموع کل یارانه‌ها در این بخش ۵۲,۸۴۶ میلیارد ریال است و سهم استان اصفهان از کل یارانه‌ها در این بخش ۱۷/۱۲ درصد می‌باشد، بعد از تهران استان آذربایجان شرقی با ۴,۹۲۳ میلیارد ریال و استان قزوین با ۴,۷۷۳ میلیارد ریال به ترتیب با ۹/۳۲ و ۹/۰۳ درصد در رتبه دوم و سوم قرار دارند. کمترین میزان دریافت یارانه‌ها در این بخش مربوط به کهگیلویه و بویراحمد به میزان ۲۹ میلیارد ریال است که سهم آن از کل یارانه‌ها در این بخش ۰/۰۵ درصد می‌باشد.

نمودار ۹. رتبه‌بندی استان‌های کشور براساس یارانه نفت‌کوره در سال ۱۳۸۸

جدول ۳. روند تغییرات درصد سهم مصرف هریک از فرآورده‌های نفتی انرژی‌زا
و گاز طبیعی از کل مصرف طی سال‌های ۱۳۶۸-۱۳۸۸

سال	گاز طبیعی	گاز مایع	بنزین	نفت سفید	نفت گاز	نفت کوره	سوخت‌های هوایی	جمع
۱۳۶۸	۲۳	۳	۱۱	۱۳	۲۸	۲۰	۱	۱۰۰
۱۳۶۹	۲۷	۳	۱۱	۱۲	۲۷	۱۹	۱	۱۰۰
۱۳۷۰	۳۱	۳	۱۱	۱۱	۲۶	۱۷	۱	۱۰۰
۱۳۷۱	۳۲	۳	۱۱	۱۲	۲۵	۱۷	۱	۱۰۰
۱۳۷۲	۳۴	۳	۱۱	۱۲	۲۴	۱۶	۱	۱۰۰
۱۳۷۳	۳۶	۲	۱۱	۱۱	۲۳	۱۶	۱	۱۰۰
۱۳۷۴	۳۹	۲	۱۱	۱۰	۲۲	۱۵	۱	۱۰۰
۱۳۷۵	۴۱	۲	۱۰	۱۰	۲۱	۱۵	۱	۱۰۰
۱۳۷۶	۴۳	۲	۱۰	۹	۲۰	۱۵	۱	۱۰۰
۱۳۷۷	۴۶	۲	۱۱	۸	۲۰	۱۲	۱	۱۰۰
۱۳۷۸	۴۹	۲	۱۱	۷	۱۹	۱۱	۱	۱۰۰
۱۳۷۹	۵۰	۲	۱۱	۷	۱۸	۱۱	۱	۱۰۰
۱۳۸۰	۵۰	۲	۱۱	۶	۱۸	۱۱	۱	۱۰۰
۱۳۸۱	۵۳	۲	۱۱	۶	۱۷	۱۰	۱	۱۰۰
۱۳۸۲	۵۶	۲	۱۲	۵	۱۶	۹	۱	۱۰۰
۱۳۸۳	۵۸	۲	۱۲	۴	۱۶	۸	۱	۱۰۰
۱۳۸۴	۵۷	۲	۱۳	۴	۱۶	۸	۱	۱۰۰
۱۳۸۵	۵۸	۱	۱۳	۳	۱۶	۸	۱	۱۰۰
۱۳۸۶	۶۱	۱	۱۰	۳	۱۵	۸	۱	۱۰۰
۱۳۸۷	۶۲	۱	۱۰	۳	۱۵	۸	۱	۱۰۰
۱۳۸۸	۶۴	۱	۹	۳	۱۵	۷	۱	۱۰۰

مأخذ: همان.

جایگزینی گاز طبیعی به جای بنزین

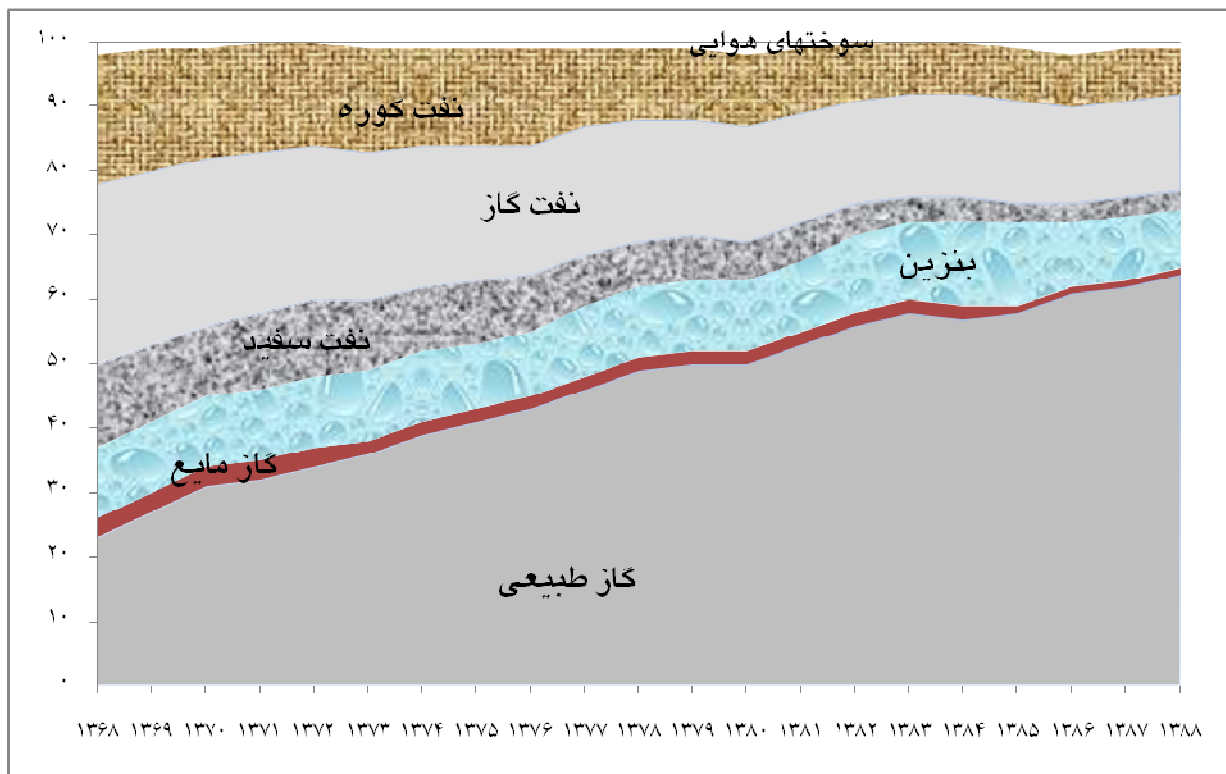
«افزایش تعداد جایگاه‌های عرضه‌کننده گاز طبیعی در اقصی نقاط کشور از یک‌سو و همچنین افزایش تعداد خودروهای دوگانه‌سوز و پایین بودن قیمت گاز طبیعی از سوی دیگر موجب گرایش هرچه بیشتر صاحبان خودروها به استفاده از گاز طبیعی شد. به طوری که مصرف گاز طبیعی روزانه از ۰/۸ میلیون مترمکعب در سال ۱۳۸۴ به سطح روزانه ۹/۳ میلیون مترمکعب در سال ۱۳۸۸ رسید. در طی پنج سال گذشته جمعاً ۶ میلیارد لیتر بنزین موتور با CNG جایگزین گردیده است که همین امر علاوه بر اینکه موجب کاهش مصرف بنزین موتور گردیده، کاهش واردات آن را نیز به دنبال داشته است.»^۱

به دلیل اعمال سیاست‌های جایگزینی گاز طبیعی به جای فرآورده‌های دیگر سهم گاز طبیعی از ۲۳ درصد در سال ۱۳۶۸ به ۶۴ درصد در سال ۱۳۸۸ رسیده است.

۱. همان.

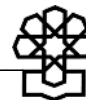

نمودار ۱۰. روند تغییرات درصد سهم مصرف هریک از فرآورده‌های نفتی انرژی‌زا و گاز طبیعی از کل مصرف طی سال‌های ۱۳۶۸-۱۳۸۸

تعداد جایگاه‌های عرضه‌کننده گاز طبیعی (CNG)

«به‌منظور متنوع کردن سبد سوخت خودروها و همچنین کاهش واردات بنزین موتور، ساخت جایگاه‌های CNG در دستور کار قرار گرفت. تعداد جایگاه‌های احداث شده تا سال ۱۳۸۴ برابر با ۶۴ باب بود. از این سال به بعد پروژه احداث جایگاه‌ها با سرعت بیشتری پیگیری شد به‌طوری که تعداد آنها در سال ۱۳۸۶ به ۳۹۵ باب، در سال ۱۳۸۸ به ۱۱۹۱ باب و در ۷ ماهه اول سال ۱۳۸۹ این تعداد به سطح ۱۴۷۸ باب رسید و پیش‌بینی می‌شود تا پایان سال ۱۳۸۹ تعداد جایگاه‌های CNG به سطح ۱۷۰۰ باب برسد»^۱.

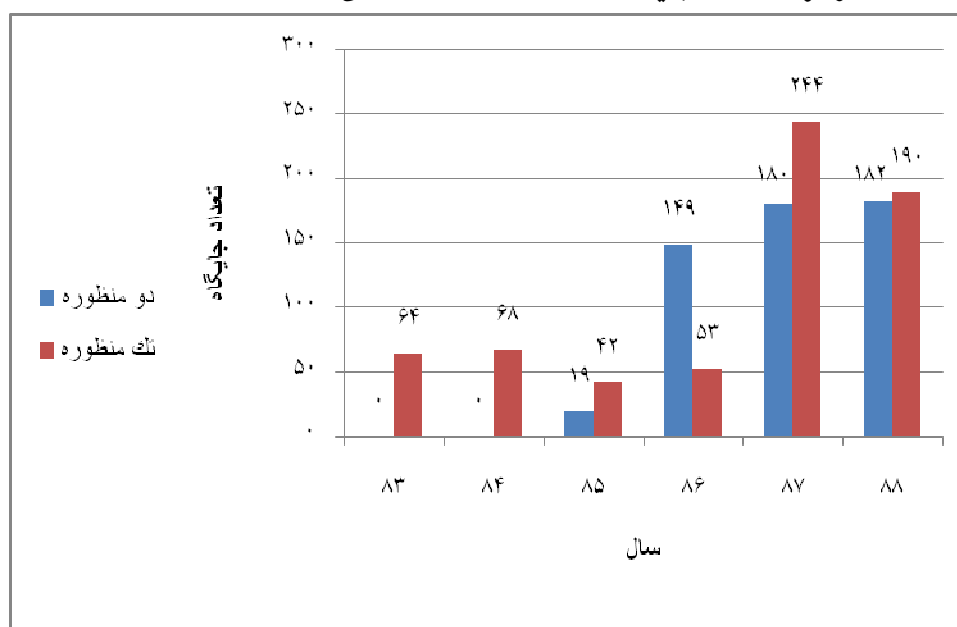

جدول ۴. تعداد جایگاه‌های CNG احداث شده طی سال‌های ۱۳۸۳-۱۳۸۸

موضوع	دو منظوره	تک منظوره	جمع
تعداد تجهیزات راه‌اندازی شده در سال ۱۳۸۳	۰	۶۴	۶۴
تعداد تجهیزات راه‌اندازی شده در سال ۱۳۸۴	۰	۶۸	۶۸
تعداد تجهیزات راه‌اندازی شده در سال ۱۳۸۵	۱۹	۴۲	۶۱
تعداد تجهیزات راه‌اندازی شده در سال ۱۳۸۶	۱۴۹	۵۳	۲۰۲
تعداد تجهیزات راه‌اندازی شده در سال ۱۳۸۷	۱۸۰	۲۴۴	۴۲۴
تعداد تجهیزات راه‌اندازی شده در سال ۱۳۸۸	۱۸۲	۱۹۰	۳۷۲
تعداد تجهیزات راه‌اندازی شده تا پایان سال ۱۳۸۸	۵۳۰	۶۶۱	۱۱۹۱

مأخذ: همان.

نمودار ۱۱. تعداد جایگاه‌های CNG احداث شده طی سال‌های ۱۳۸۳-۱۳۸۸

منابع و مأخذ

۱. شرکت ملی پخش فرآورده‌های نفتی، آمارنامه مصرف فرآورده‌های نفتی انرژی‌زا، ۱۳۸۸.
۲. ترازنامه‌های انرژی و هیدرکربوری (۱۳۶۸ تا ۱۳۸۸).

شماره مسلسل: ۱۰۷۵۳

شناسنامه گزارش

عنوان گزارش: بررسی وضعیت تولید، مصرف و واردات پنج فرآورده اصلی نفتی
انرژی‌زا طی سال‌های ۱۳۶۸-۱۳۸۸

نام دفتر: مطالعات انرژی، صنعت و معدن (گروه انرژی)

خلاصه‌کننده: بهروز رازانی

ناظران علمی: محمدرضا محمدخانی، فریدون اسعدی

مقتضی: احمد توکلی (رئیس مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی)

ویراستار تخصصی: —

ویراستار ادبی: —

واژه‌های کلیدی: —

تاریخ انتشار: ۱۳۹۰/۱/۳۰